

La dialèctica en l'eros:

la unitat del *Fedre* de Plató

Anna Somoza Henares

Tutor: Jordi Gómez Ubierno

«Pel que fa a la bellesa, tal com ja hem dit, la seva essència fulgia entre les altres; en arribar aquí, l'hem trobada que llampava fortament pel

sentit més clar dels que posseïm. Perquè la vista és el sentit més agut dels que hi ha en el cos, pel qual certament la saviesa no és vista -ens encendria uns amors terribles si fos accessible a la vista i ens proporcionés una figura clara d'ella mateixa- ni tampoc les altres coses dignes d'amor. Només a la bellesa ha correspost aquest destí, ser allò més amable.»

Fedre, Plató

«En veritat, l'amor fa com els matemàtics que ensenyen als infants inhàbils imatges sensibles de formes pures: el déu Eros, per fer-nos visible l'espiritual, se serveix de la figura i el color de la joventut humana, ens adorna amb tot l'esclat de la bellesa per tal d'ajudar-nos la memòria, i la seva visió ens abranda de dolor i d'esperança.»

La mort a Venècia, Thomas Mann

El diàleg *Fedre* de Plató ha estat tradicionalment un diàleg de difícil interpretació per l'aparent manca d'unitat temàtica -tracta des de la pederàstia grega fins la dialèctica- cosa que el diferencia de la resta de diàlegs platònics.

Hem treballat amb la hipòtesi que tal diversitat és una percepció moderna de quelcom que per a un contemporani de Plató són aspectes del mateix; pel que hem aprofundit en el pensament grec i hem trobat que allò que a Grècia és, és cada cosa; i si realment és, vol dir que és per ella mateixa, que tot intent de determinació seva es mostra insuficient, que és irreductible, única... En definitiva, que és bella. Aleshores, tres idees que per a nosaltres són ben diferenciades -*bell*, *bo* i *verdader*- es mostren a Grècia com una mateixa, les tres són aspectes d'aquest caràcter irreductible i lliscadís de la cosa, del que és.

L'enamorat és qui té capacitat per reconèixer i, alhora, saber *heure-se-les* amb la bellesa, amb el caràcter irreductible, inquietant. Aleshores, l'enamorat serà aquell que davant l'estimat es quedi captivat per la bellesa i, per tant, la irreductibilitat, la unitat, la incapacitat de determinar completament cada cosa.

Alhora, el dialèctic o filòsof és el que busca la saviesa, el coneixement de les coses. Però aquell que realment conegui les coses serà el que en pugui reconèixer els límits naturals doncs la vegi en la seva irreductibilitat i percebi la figura unitària que conforma, preservant-ne la unitat.

Troblem que "aquell que ha pensat allò més pregon estima allò que és més viu", doncs l'enamorat és, al capdavall, un filòsof, i totes dues figures representen la capacitat de reconèixer allò que realment és en la seva unitat.

Així la unitat del diàleg rau en comprendre que a Grècia el veritable enamorat, aquell que està regit pel déu *eros*, és en darrer terme un dialèctic. De manera paral·lela però de forma negativa, la retòrica com a simple recurs formal per convèncer, com aquella que nega la necessitat de la veritat per persuadir, és equiparable amb la relació sexual que no busca el bé del noi, aquella que només busca el plaer sexual propi.

Finalment, en la recerca de què passa amb l'amor quan *bell*, *bo* i *verdader* passen a ser modernament idees completament separades, hem arribat a *La mort a Venècia* de Thomas Mann, conduïts pel fet que la novel·la cita el *Fedre*. Així hem vist com en l'actualitat encara resta alguna cosa d'aquesta irreductibilitat única, per la que l'amor -a diferència de la veritat- és encara un *heure-se-les* amb la bellesa, en tot moment passiu, passió en què l'amor no és res posat per l'home, com passa normalment en modern, sinó que és allò que, per si mateix, és.